

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบเป็นแบบผสม (Mixed Methodology Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๕ ท่าน

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่จำนวน ๗๓,๑๕๔ คน^๑ และกำหนดโดยวิธีการเปิดสุ่มตัวอย่างสุตรทาโร่ ยามาเน่ ปรากฏได้กลุ่มตัวอย่างตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรก คือ ประกอบด้วยประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่จำนวน ๗๓,๑๕๔ คน โดยวิธีการเปิดตารางสุ่มตัวอย่างสุตรทาโร่ ยามาเน่ ปรากฏได้กลุ่มตัวอย่าง ๓๙๘ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่ายจนกระทั่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรครบตามที่กำหนด โดยการใช้สูตรของ (Taro Yamane)

^๑ หนังสือคู่มือประชาชน เขตราชเทวี ข้อมูลของวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖.

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{73,154}{1 + 73,154(0.05)}$$

$$n = \frac{73,154}{1 + 73,154(0.0025)}$$

$$n = \frac{73,154}{183.88}$$

$$n = 398 \text{ คน}$$

n = ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

Ne = ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ๐.๐๕ ของกลุ่มตัวอย่าง

โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากหน่วยย่อยของประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเปิดโอกาสให้หน่วยย่อยของประชากรทุกหน่วยมีสิทธิ์ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน อาจมีบัญชีรายชื่อของประชากรทุกหน่วยแล้วทำการจับสลากหรือใช้ตารางเลขสุ่ม (Random number table) หรือใช้คอมพิวเตอร์สร้างเลขสุ่มจนได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครบตามต้องการ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มี ๒ แบบคือ

๑. แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการนำสังคหวัตถุ ๔ มาใช้ในการพัฒนาชุมชนของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ใน ๔ ด้านคือ

๑.ด้านทาน ๒. ด้านปิยวาจา ๓. ด้านอัตถจริยา และ ๔. สมานัตตตา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ข้อเสนอแนะทั่วไปของการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๒. แบบสัมภาษณ์ เป็นจำนวน ๔ ข้อ ดังนี้คือ

๑. สำนักงานเขตราชเทวีมีนโยบายการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ อย่างไร
๒. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาชุมชนสำนักงานเขตราชเทวี ให้สอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ ๔ อย่างไร
๓. ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนสำนักงานเขตราชเทวีตามหลักสังคหวัตถุ ๔ อย่างไร
๔. มีปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานครอย่างไรบ้าง

๓.๔ การทดสอบเครื่องมือ

เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นใช้ในการศึกษานี้ สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดและมีความแม่นยำในการวัด ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ข้อมูลวิทยุมิจเชิงวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และหลักธรรมว่าด้วยสังคหวัตถุ ๔

๓.๔.๒ กำหนดกรอบแนวคิดที่เป็นตัวชี้วัดระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๓.๔.๓ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาประมวลผล เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัยทั้งหมด

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษาโครงการ เพื่อขอรับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) จำนวน ๕ ท่าน คือ

- (๑) พระมหาสมบัติ คุณโสโก, ดร.
- (๒) พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร, ดร.
- (๓) พระธรรมรัตน์ เขมาธโร, ดร.
- (๔) อาจารย์เดช ชูจันทร์
- (๕) อาจารย์ผดุง วรรณทอง

ผู้เชี่ยวชาญทดสอบหาค่าความสอดคล้องกับเนื้อหา มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
- ๐ เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
- ๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) Index of concurrence

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$$\sum R = \text{ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$IOC = \text{ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา}$$

ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเท่ากับ ๐.๕ หรือมากกว่า หมายความว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าน้อยกว่า ๐.๕ หมายความว่า ข้อคำถามนั้นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้งไปเพราะถือว่าเป็นข้อคำถามที่ขาดความตรงตามเนื้อหาหรือมีความตรงตามเนื้อหาต่ำเกินไปโดยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเกิดความเที่ยงตรงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert) และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น จากการทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษา แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลจากประชากรที่กำหนดไว้

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ (แอลฟา) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สถิติทางสังคมศาสตร์ จึงได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความมั่นคงเท่ากับ ๐.๙๖ ซึ่งนับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นสูง

๓.๕ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยวิธีการ ดังนี้

๓.๕.๑ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนในการกรอก

๓.๕.๒ นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งหมด จำนวน ๓๙๘ ชุด นำมาวิเคราะห์ประมวลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๕.๓ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์โดยการแปลความหมายของคะแนนที่เป็นตัวเลข ให้อยู่ในลักษณะของการอธิบาย ดังนี้

๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด

๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก

๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง

๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย

๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓.๕.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และบันทึกภาคสนาม มาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงประเด็นให้เป็นไปตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

๑) ทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน ๓๙๘ ชุด ตามนวนของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๒) ติดตามและจัดเก็บแบบสอบถามเองทั้งหมด และได้รับแบบสอบถามคืนมาครบตามจำนวนที่แจกไป จำนวน ๓๙๘ ชุด

๓) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตราชเทวี จำนวน ๕ คน ที่เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ได้แก่

๑. นางสาวณัฐชาพัชร รอดสีเสน

๒. นายชยพล วุฒิมงคล

๓. นายณรงค์ศักดิ์ ชาวเรือ

๔. นายธีรจิตต์ สุมา

๕. นางสาวอรทัย ศรีประไหม

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล ดังนี้

๓.๖.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังกัดวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด ๔ ด้านคือ

๑.ด้านทาน ๒.ด้านปิยวาจา ๓.ด้านอัตถจริยา และ ๔.สมานัตตตา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ๒ ประเภท ได้แก่

๑) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป

๒) สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาสร้างเป็นตาราง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามหลักและวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)